

Nadeelcompensatie in het omgevingsrecht: een leerstuk in ontwikkeling

VMR Actualiteitendag 23 maart 2017

Berthy van den Broek

Universiteit Utrecht

Convergerende tendens: één stelsel van nadeelcompensatie gebaseerd op égalitébeginsel

- Voorheen twee gescheiden stelsels: materiële rechtszekerheid van art. 49 WRO enerzijds en égalitéstelsel van nadeelcompensatie anderzijds
- Na codificatie van het normaal maatschappelijk risico in art. 6.2 Wro (2008) zijn de stelsels inhoudelijk sterk naar elkaar toegegroeid, mede dankzij jurisprudentie van de Afdeling.
- Convergerende tendens: is één regeling voor nadeelcompensatie op grond van égalité-beginsel mogelijk?

Discussie: nadeelcompensatieregeling met ruim toepassingsbereik of limitatief stelsel?

- Het égalitébeginsel heeft in de jurisprudentie een ruim toepassingsbereik: “rechtmatige uitoefening van een publiekrechtelijke bevoegdheid of taak” of “een in beginsel rechtmatige overheidshandeling
- Art. 4:126 Awb ziet op schade die wordt veroorzaakt in “de rechtmatige uitoefening van een publiekrechtelijke bevoegdheid op taak” (vgl. Art. 7.14 Waterwet)
- Klassieke benadering: per wet een aparte schaderegeling, met een limitatieve lijst van schadeoorzaken waarop slechts besluiten staan die burgers rechtstreeks binden (vgl. art. 6.1 lid 2 Wro)

Convergerende tedens: normaal maatschappelijk risico

Standaardoverweging Afdeling bestuursrechtspraak*:

“Bij het normaal maatschappelijk risico gaat het om algemene maatschappelijke ontwikkelingen en nadelen waarmee men rekening kan houden

Ook al bestaat geen zicht op de omvang waarin, de plaats waar en het moment waarop deze zich zal concretiseren en de omvang van de nadelen die daaruit eventueel zullen voortvloeien”

* Zie o.a. ABRvS 16 November 2011, AB 2012/43; ABRvS 15 juni 2016 AB 2016/363

Beoordelingscriteria normaal maatschappelijk risico

1. Er is sprake van een normale maatschappelijke ontwikkeling
2. Die in de lijn der verwachtingen lag
 - Omdat de ontwikkeling past binnen de structuur van de omgeving
 - En past binnen het (ruimtelijke) beleid van de overheid.
3. Desondanks kan schade uitstijgen boven normaal maatschappelijk risico wanneer sprake is van onevenredig zware schade

Nadeelcompensatie: drempels en kortingen*

- Bestuursorgaan heeft beoordelingsruimte: vaststelling omvang normaal maatschappelijk risico is in de eerste plaats aan het bestuursorgaan
- Vaste drempel of korting komt rechtszekerheid ten goede, maar onverkorte toepassing in het concrete geval moet gemotiveerd worden indien door benadeelde verschafte gegevens daartoe aanleiding geven
- Motiveringsplicht is zwaarder naarmate het gebruikte percentage hoger is
- Bestuursrechter toetst de motivering van het bestuursorgaan en kan, indien de gegeven motivering niet volstaat, zelf bepalen welke drempel of korting redelijk is.

* ABRvS 5 december 2012 (Wouwse Tol); ABRvS 5 juni 2013 (Hollandse Brug); ABRvS 15 juni 2016 (Cassadraplein)

Trends jurisprudentie normaal maatschappelijk risico

- Sinds 2014 tendens naar hogere, maar wel goed gemotiveerde 5%-drempel bij waardevermindering door aantasting van woongenot*
- Sinds Wouwse Tol & Eindhoven Cassandraplein** tendens naar lagere omzetsdrempels voor inkomensschade bij infrastructurele werkzaamheden (8% ipv 15%)
- Tendens van vollere toetsing door de bestuursrechter***

*ABRvS 2 maart 2016, AB 2016/215; ABRvS 19 februari 2014, AB 2015/183; ABRvS 9 april 2014, AB 2015/184).**ABRvS 5 december 2012 (Wouwse Tol); ABRvS 15-06-2016, Eindhoven Cassandraplein, O&A 2016/55; ***ABRvS 28-09-2016, OGR 2016-0175

